

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1644. usque ad annum 1651

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 90119177

§. 41. Instrumentum Cæsareo- Suecicum seu Osnabrugense.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67359)

lationes & calumnias solide vindica-
runt Scriptores Catholici, atque inter
eos novissime Clarissimus Vir Ichstat-
tius in tomo 2. opusc. juridicorum
pag. 320.

Sæc. XVII.
A.C. 1648.

§. XLI.

*Instrumentum Cæsareo-Suecicum seu
Osnabrugense.*

Convenerant, ut memoravimus, Cæ-
sarei Oratores cum Suecis & Pro-
testantibus Osnabrugæ, Monasterii ve-
ro iidem cum Suecis & Gallis: inde
duplex ortum est pacis instrumentum,
quorum primum Cæsareo-Suecicum
seu Osnabrugense, alterum vero Cæ-
sareo-Gallicum sive Monasteriense ap-
pellatur: utrumque vero vim sanctio-
nis Pragmaticæ, legisque fundamen-
talis in Germania obtinet, firmamque
ac perpetuam normam non modo in
politicis, sed & Ecclesiasticis, ac Re-
ligionum controversiis constituit, donec
*de Religione Christiana vel universaliter,
vel inter status immediatos & subditos mu-
tuo consensu aliter erit conventum, aut per
Dei gratiam de Religione ipsa & Religio-
nis dissidiis convenerit, Religionisque con-
troversie per amicabilem compositionem fue-
rint sublatae, uti ipsamet acta loquun-
tur: Sub hac spe Paciscentes Religio-*
nem

*Just. Pac.-
Osnabr.*

Sæc. XVII. nem Protestantium, non quidem ap-
 A. C. 1648. probarunt, tolerarunt tamen, & juris-
 dictionem Diæcesanam & Ecclesiasti-
 cam in Augustanæ Confessionis Status,
 & subditos nequaquam *sublatam*, sed
 tantum *suspensam* voluere. Quoniam
 vero utrumque pacis Instrumentum
 passim omnium manibus territur, in-
 stituti nostri ratio duntaxat deposcit,
 ut ea, quæ circa Religionem, Eccle-
 siam, & Ecclesiasticorum bona, jura-
 que fuerunt sancita, succincte ad-
 uocamus.

Igitur Osnabrugense Instrumentum,
 quod præcipuum in Germania obtinet
 usum, septendecim complectitur arti-
 culos, in quorum primo pax Christia-
 na universalis & perpetua inter Cæsa-
 rem, Galliæ, Hispaniæ, & Sueciæ
 Reges constituta est, in secundo Am-
 nestia, seu oblivio omnium hostiliter
 actorum, in tertio ex ejusdem Amne-
 stia capite omnes, qui quovis pacto
 ab alterutra parte læsi fuerunt, tam
 in sacris quam in profanis (salvis juri-
 bus quibuscunque) pristino restituun-
 tur juri, quo *ante motus Bohemicos* (*)
 gavisi

(*) His verbis non intelligitur præcise an-
 nus 1618. proin hic non est regulativus annus
 pro obtinenda restitutione, aut firmanda pos-
 sessione.

gavisi sunt. Articulus quartus com-
 plectitur eos, qui pristinis juribus &c. Sæc. XVII.
 A. C. 1648.
 restituti fuere, & quidem Palatinis
 unacum octavo Septemviratu Palati-
 natus inferior reddebatur, salva Maxi-
 miliano Bavaro ejusque masculis hæ-
 redibus lineæ Wilhelminæ dignitate
 Electorali, Palatinatu superiore & co-
 mitatu Cham. idem vero Elector re-
 nuntiabat debito tredecim millionum,
 & juri in Austriam superiorem: ita ta-
 men, ut deficiente hac linea, super-
 stite Palatina, Palatinatus superior &
 Electoratus, octavo tunc extinguen-
 do, ad Palatinos redeat, jura tamen
 al'odialibus Bavari hæredibus refer-
 vata maneant, sitque Protestantibus,
 ac præcipue Oppenheimensibus, qui
 in possessione Templorum anno 1624.
 fuerunt, ceterisque id desiderantibus
 sectam publice & privatim exercere
 liberum: sicut & Bipontinus Princeps
 cænobium Hornbach, & Leopoldus
 Rheni Palatinus Comes Veldenzium,
 eodem jure, quo eorum Parentes ha-
 buere, tam in Ecclesiasticis quam Po-
 liticis recipiant, & Wirtenbergica Do-
 mus in omnia bona & jura tam sæcu-
 laria quam sacra ante motus Bohemi-
 cos possessa restituatur. Plures insu-
 per alii Principes hujus restitutionis
 beneficium adepti fuerunt. Porro in
 arti-

Sæc. XVII. articulo quinto post confirmatam trans-
A.C. 1648. actionem Passaviensem, & pacem Re-
 ligiosam sancitur in utriusque Religionis
 Statibus æqualitas mutua, ita quod uni
 parti justum est, alteri etiam justum sit,
 omnisque violentia vel via facti exu-
 let: dein terminus restitutionis *bono-
 rum Ecclesiasticorum immediatorum* ex ca-
 pite gravaminum Religionis *pro imme-
 diatis Imperii Statibus & Landsais* ac
 Protestantibus subditis sub Principe Ca-
 tholico degentibus statuitur dies pri-
 ma Januarii anni 1624. pro restituti-
 one autem subditorum diversæ Religio-
 nis in terris Catholicorum terminus est
 quælibet pars seu hora præfati anni:
 Ceterum hic articulus præcipue rebus
 Catholicis oppido exitialis fuit; Eccle-
 sia enim Catholica stabilita hoc resti-
 tutionis termino quamplurimos Epi-
 scopatus, Monasteria, Ecclesias, Be-
 neficia sacra, Tempia, aliaque loca
 pia & Religiosa ab immemoriali tem-
 pore quiete possessa Protestantibus non
 ex alio, quam præpotentiæ titulo ce-
 dere aut reddere coacta est, Statutum
 insuper, ut Augusta, Dinckelspila,
 Biberacum, & Ravensburgum bona,
 jura, & Religionis exercitium præ-
 fati anni, dieique retineant, servata
 tamen in Senatu & muneribus publi-
 cis æqualitate, æqualique Senatorum
 nume-

numero. Pro Augustana autem Urbe Sæc. XVII.
A. C. 1648.
 conventum est, ut duo simul essent Ur-
 bis Præsides, seu Duumviri, unus Ca-
 tholicus, alter Lutheranus, tres secre-
 toris Consilii Senatores Catholici, duo
 Lutherani; ceteri ex Senatu æquali
 atrinque numero: rei autem nummarie
 Quæstores & tormentarie Præfecti, ce-
 teraque officia, quæ tribus committan-
 tur, alternatim sint duo unius religio-
 nis, & unus diversæ, Templorum de-
 nique & Scholarum jura cuique parti
 integra servantur, de cetero pax Reli-
 giosa, transactiones, & electiones Ma-
 gistratuum juxta Constitutionem Caro-
 linam salvæ maneant, in causis tamen
 religionem concernentibus pluralitas
 votorum adeo non attendatur, ut si
 Catholici hac pluralitate in præjudi-
 cium Lutheranorum abuterentur, hæc
 alternationem quinti Senatoris secreto-
 ris inducere, aliaque legitima remedia
 opponere possent. In paragrapho au-
 tem decimo quinto ejusdem articuli
 reservatum Ecclesiasticum, obstrepentibus
 primo A catholicis, ad ipsos etiam
 Protestantes fuit extensum, ita ut si
 Lutheranus Archipræsul &c. vel solus
 vel cum Capitularibus ad fidem Catho-
 licam redierit, statim ipso jure & pro-
 ventibus percipiendis excidat, alius-
 que ejus Religionis, ad quam tale be-

Hist. Eccles. Tom. LXI. Mm ne

Sæc. XVII. neficium vi hujus transactionis pertinet, subrogetur: §. 17. sancitum, ne beneficia Ecclesiastica fiant hæreditaria. §. 18. jus primarum precum Cæsari asseritur, dummodo ad beneficium vacans præsentetur aliquis ejusdem Religionis cum defuncto. §. 19. Jus annatarum, pallii, confirmationum & mensium Papalium apud Protestantes executione destituitur, in mixtis autem Ecclesiis circa Catholicos retinetur. §. 23. statutum, ut quot Canonici præfato die & anno ex utraque religione fuerint, totidem maneant, & decedentibus ejusdem Religionis subrogentur. §. 25. Protestantibus, donec controversiæ Religionis definiantur, omnia mediata monasteria fuerunt permissa, quæ prædicto anno usurparunt. Porro Trautmansdorfius Comes & Cæsarei Oratores hunc §. 30. & 31. omnino pacis instrumento inseri voluere, quin tamen suum jus territoriale ad anni decretorii regulam restringi paterentur, aut unquam jus reformandi, prout illud Protestantes intellexerant, aut eorum praxin reformandi religionem & Ecclesiasticorum bona, utpote in pace Religiosa prohibitam consensu suo firmarint, aut firmare potuerint, sed duntaxat summa necessitate coacti, & residua bona amittendi periculo territi, cum id Protestan-

testantibus denegando impares essent, Sæc. XVII.
 tolerarint: demum vero Cæsar & ex Ca- A. C. 1648.
 tholicis pauci pacis amore quædam bo-
 na Ecclesiastica Protestantibus cessere,
donec de religione convenerit: contra per- *Adam. Ad.*
 petuam tamen bonorum cessionem, & *embl. p. 64.*
 reformationem hætenus a Protestan-
 tibus usurpatam Burgundus, Bissantinus,
 Ordo Theutonicus, Halberstadiensis,
 Argentinensis, Passaviensis, Hirschfel-
 densis, Murlacensis, Augustanus, Ra-
 tisbonensis, Frisinganus, Osnabrugen-
 sis, Mindensis, Verdensis, Euchstat-
 tensis, Virodunensis, Curiensis, Co-
 loniensis, Salisburgensis, Campidunen-
 sis, & Corbeiensis Oratores, necnon
 Imperii Abbates, Neoburgi, & Sab-
 audix Duces, Sueviæ Comites, om-
 nesque ferme Catholici Ordines prote-
 stati sunt, aut saltem aperte nun-
 quam consensere.

Porro in §. 32. sancitum, ut ob re-
 ligionem vexati in eum, quo anno 1624.
 fuerunt statum, utrinque plane resti-
 tuantur, pacta vero de religione, si
 anni præfati observantiæ contraria sunt,
 annihilentur, exceptis novem Mona-
 steriis Hildesiensibus, quæ Catholicis
 a Brunsvicensibus Ducibus reddantur
 §. 33. subditi vero, qui nulla parte dicti
 anni Religionis exercitium habuerunt,
 aut post hanc pacem religionem muta-
 bunt,

M m 2

bunt,

Sæc. XVII. bunt, a territorii Domino tolerantur,
A. C. 1648. & privato Exercitio domi vel in vicino
 Templo frui non prohibeantur, aut
 cum suis bonis emigrare permittantur,
 concesso triennii spatio: nemo autem
 alterum ob religionem despiciat, vel a
 communi jure & beneficio excludat,
 §. 34. & seqq.

§. XLII.

*De Religionis exercitio in Silesia, jure
 reformandi & Jurisdictione
 Ecclesiastica.*

Præterea statutum, ut Protestantibus
 Principibus in Silesia ex Cæsaris
 gratia liberum sectæ, suorumque ju-
 rium exercitium relinquatur, ceteri
 vero Nobiles & subditi ibidem, sicut
 & in Austria inferiori emigrare non te-
 neantur, sed in locis vicinis extra ter-
 ritorium sectæ exercitio vacare, &
 Schweidnitzii, Glogaviæ, & Jauravii
 extra urbes prope mænia tres Ecclesias
 suis sumptibus erigere permittantur.
 In §. autem quadragesimo secundo &
 seqq. decisum, quod jus reformandi
 nec a sola qualitate feudali a jure ter-
 ritoriali sejuncta, nec a sola criminali
 jurisdictione dependeat, si autem jus
 territoriale sit controversum, anni nor-
 malis possessio attendatur, donec super
 posses-